

Sygn. akt III AUz 489/13

POSTANOWIENIE

Dnia 30 grudnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Polak (spr.)
-----------------	------------------------------

po rozpoznaniu w dniu 30 grudnia 2013 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy **A. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek zażalenia ubezpieczonej

na postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 30 października 2013 r. sygn. akt VII U 1650/13

p o s t a n a w i a :

oddalić zażalenie.

Sygn. akt III AUz 489/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 30 października 2013 roku Sąd Okręgowy VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w S. oddalił wniosek ubezpieczonej A. S. o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych.

W odwołaniu od decyzji organu z dnia 09 lipca 2013 roku ubezpieczona zwróciła się o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

W wykonaniu zobowiązania Sądu Okręgowego złożyła oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania z 25 października 2013 roku. Z oświadczenia wynika, że A. S. zamieszkuje wraz z byłym małżonkiem z którym prowadzi oddzielne gospodarstwo domowe, jej miesięczne dochody to zasiłek dla bezrobotnych – w październiku 750 zł. Stałe wydatki obejmują czynsz, światło co drugi miesiąc, opłaty za telewizję kablową i lekarstwa.

Jako podstawę prawną swoich rozważań Sąd Okręgowy wskazał na treść art. 117 § 2 k.p.c., który stanowi że osoba fizyczna, niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może się domagać ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia adwokata

lub radycy prawnego bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Nadto w myśl § 5 ww. przepisu sąd uwzględni wniosek, jeżeli udział adwokata lub radycy prawnego w sprawie uzna za potrzebny.

Przesłankami ustanowienia dla strony zwolnionej od kosztów sądowych pełnomocnika zawodowego, w myśl art. 117 k.p.c. są:

1. uznanie przez Sąd, że udział adwokata lub radycy prawnego w sprawie jest potrzebny oraz
2. wykazanie przez stronę, że nie może ona bez uszczerbku utrzymania swojego i rodziny ponieść kosztów wynagrodzenia adwokata lub radycy prawnego, przy czym wykazanie powyższej okoliczności powinno nastąpić poprzez złożenie oświadczenia obejmującego szczegółowe dane o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania.

Potrzeba udziału w postępowaniu wykwalifikowanego pełnomocnika procesowego, jako niezbędna przesłanka jego ustanowienia dla strony zwolnionej od kosztów, podlega swobodnej ocenie sądu. Zgodnie z utrwalonym w doktrynie stanowiskiem udział adwokata (radycy prawnego) w sprawie sąd może w szczególności uznać za potrzebny, gdy strona wnosząca o jego ustanowienie jest nieporadna, ma trudności z samodzielnym podejmowaniem czynności procesowych albo gdy sprawa jest skomplikowana pod względem faktycznym lub prawnym (tak też orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1964 r., II PZ 46/64). Potrzeba taka nie zachodzi więc, gdy sprawa jest nieskomplikowana pod względem prawnym, a strona sama potrafi sobie poradzić w prowadzeniu procesu.

Sąd Okręgowy podkreślił, że spór w sprawie dotyczy prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, toteż decydujące znaczenie dla rozwiązania spornej kwestii ma treść opinii biegłych oceniających stan zdrowia ubezpieczonej. Rozstrzygnięcie sprawy nie wymaga więc od strony specjalistycznej wiedzy prawniczej, a wyłącznie przedstawienia Sądowi, a wcześniej organowi rentowemu dokumentacji dotyczącej stanu zdrowia, względnie stawienia się przez skarżącego na badaniach biegłych. Nad prawidłowością postępowania, a przede wszystkim nad jego bezstronnością czuwa niezawisły Sąd, podejmujący szereg czynności z urzędu, nawet bez wniosku strony. Co więcej Sąd zgodnie z art. 5 k.p.c. w razie uzasadnionej potrzeby może w toku procesu udzielić stronom i uczestnikom postępowania występującym w sprawie bez adwokata lub radycy prawnego niezbędnych pouczeń co do czynności procesowych. Czynności procesowe podejmowane dotychczas w sprawie przez A. S. wskazują, iż radzi ona sobie w prowadzeniu sprawy. Pisma wnosi w terminie, odnoszą się one do podstawowych i merytorycznych kwestii. Samo subiektywne przekonanie wnioskodawczyni, że nie poradzi sobie w samodzielnym prowadzeniu procesu nie stanowi wystarczającej przesłanki do uwzględnienia wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu (tak Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w postanowieniu z 12 października 2012 r., I Acz 672/12).

Sąd Okręgowy uznał, że sytuacja materialna wnioskodawczyni ma w niniejszej sprawie znaczenie drugorzędne. O przesłankach ustanowienia pełnomocnika z urzędu decyduje, bowiem potrzeba jego udziału w sprawie oraz możliwość pokrycia jego wynagrodzenia przez stronę. Zatem do uzyskania tego uprawnienia należy spełnić łącznie oba te warunki i nie jest możliwym ustanowienie adwokata z urzędu jedynie z uwagi na trudną sytuację finansową strony, gdy udzielenie pomocy prawnej z urzędu nie znajduje uzasadnienia. Sam fakt nieposiadania przez stronę środków na pokrycie kosztów adwokata lub radycy prawnego nie stanowi wystarczającej podstawy do ustanowienia pełnomocnika z urzędu. Winna bowiem jeszcze zaistnieć dodatkowa, a przy tym decydująca przesłanka uzasadniająca udział pełnomocnika w procesie, czyli znaczny stopień skomplikowania sprawy, ewentualnie pozbawienie strony możliwości działania na przykład na skutek jej nieporadności. Te warunki w sprawie nie zachodzą.

Tak argumentując Sąd I instancji orzekł jak w sentencji swojego postanowienia.

Z rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego nie zgodziła się ubezpieczona A. S., wniosła zażalenie, w którym domaga się zmiany postanowienia, przyznania jej pełnomocnika z urzędu. W wywiedzionym środku zaskarżenia zarzuca Sądowi Okręgowemu naruszenie art. 117 § 2 i 5 k.p.c. W uzasadnieniu zażalenia podnosi, że jest osobą schorowaną, posiada

liczne schorzenia (żołądka, jelita grubego, kręgosłupa, nadciśnienie, złamanie biodra a stan zdrowia psychicznego – depresja), które uniemożliwiają jej logiczne myślenie i podejmowanie prawidłowych decyzji i działań.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Zażalenie ubezpieczonej okazało się bezzasadne. Za Sądem Okręgowym należy podkreślić, że podstawą przyznania pełnomocnika z urzędu jest spełnienie przesłanek z art. 117 k.p.c. tj. uznanie przez Sąd, że udział adwokata lub radcy prawnego w sprawie jest potrzebny, wykazanie przez stronę, że nie może ona bez uszczerbku utrzymania swojego i rodziny ponieść kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego. Przy czym wskazanie powyższej okoliczności powinno nastąpić przez złożenie oświadczenia obejmującego szczegółowe dane o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania. Niewątpliwie ze złożonego przez skarżącą oświadczenia o stanie rodzinnym i posiadanych dochodach wynika, że jej sytuacja materialna jest ciężka. Niemniej prawidłowo postąpił Sąd I instancji dokonując oceny czy udział profesjonalnego pełnomocnika w sprawie o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy jest potrzebny.

Sąd Apelacyjny podkreśla, że zgodnie z art. 117 § 5 k.p.c. Sąd uwzględnia wnioski o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego, gdy jego udział w sprawie uzna za potrzebny. W orzecznictwie sądów od lat utarty jest pogląd podzielany także przez Sąd Apelacyjny, że potrzeba taka nie zachodzi, jeżeli sprawa jest nieskomplikowana pod względem faktycznym i prawnym, a strona sama potrafi sobie poradzić w prowadzeniu procesu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 1974 r., II cz 94/74, LEX nr 7511). Nadto w orzecznictwie przyjmuje się, że udział fachowego pełnomocnika w sprawie będzie potrzebny zazwyczaj wtedy, gdy strona wnosząca o jego ustanowienie jest nieporadna, ma trudności z samodzielnym podejmowaniem czynności procesowych, albo gdy sprawa jest skomplikowana pod względem faktycznym i prawnym (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2005r., III CK 533/04. LEX nr 197647 i z dnia 19 lutego 2010 r., IV CSK 318/09, LEX nr 678016).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie prawidłowo ocenił wniosek ubezpieczonej o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Analiza treści odwołań składanych przez skarżącą w postępowaniu przed organem rentowym, przed sądem i podejmowanych przez nią dotychczas czynności (złożenie wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, wniesienie zażalenia) wskazują, że ubezpieczona nie jest osobą nieporadną i potrafi należycie zadbać o swoje interesy - odwołanie od decyzji złożyła w terminie, podobnie zażalenie. Na okoliczność swoich schorzeń przedłożyła stosowną dokumentację lekarską. Czynności tych skarżącą dokonała samodzielnie, zachowując ustawowe terminy pomimo podnoszonych licznych schorzeń i dolegliwości.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego również sam przedmiot sporu (sprawa o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy) nie należy do spraw o dużym skomplikowaniu prawnym. Podkreślić również należy, że w tego rodzaju sprawach istotne znaczenie ma dowód z opinii biegłych lekarzy specjalistów, o specjalnościach właściwych dla schorzeń wskazanych przez stronę. Dowód ten sąd orzekający przeprowadza z urzędu. Obowiązkiem zaś strony jest stawienie się na badania i złożenie stosownej dokumentacji medycznej.

Nadto strona, która jest nieporadna lub nieznająca przepisów prawa w razie uzasadnionej potrzeby może otrzymać od Sądu zgodnie z brzmieniem art. 5 k.p.c. stosowne pouczenie co do czynności procesowych, jakie należy podjąć w sprawie. Zdaniem Sądu Apelacyjnego samo subiektywne przekonanie strony, że nie poradzi sobie w prowadzeniu procesu nie stanowi wystarczającej przesłanki do uwzględnienia wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Choroby i dolegliwości, na które powołuje się ubezpieczona na obecnym etapie postępowania nie dają także podstaw do uwzględnienia zażalenia skoro przy ich występowaniu ubezpieczona działa aktywnie w sprawie i samodzielnie. Składanie przez nią pisma są w terminie i zawierają odpowiednie uzasadnienie.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Okręgowego, że na obecnym etapie postępowania nie zachodzi potrzeba ustanowienia dla ubezpieczonej pełnomocnika z urzędu.

Tak argumentując, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. oddalił zażalenie jako niezasadne.

SSA Anna Polak